

УДК 657.1:334.735

А. П. Шаўлюкоў (BUiFM@yandex.ru),
доктар эканамічных навук, прафесар,
загадчык кафедры
Беларускага гандлёва-эканамічнага
ўніверсітэта спажывецкай кааперацыі

АЦЭНКА ЎЗРОЎНЮ ІСТОТНАСЦІ СКАЖЭННЯЎ ПАКАЗЧЫКАЎ ПРЫ АЎДЫЦЕ ФІНАНСАВАЙ СПРАВАЗДАЧНАСЦІ АРГАНІЗАЦЫЙ

У артыкуле выкладзены метадычны падыходы да ацэнкі якасных і колькасных характарыстык істотнасці скажэнняў паказчыкаў фінансавай справаздачнасці. Аўтар артыкулу ўдзяляе значную ўвагу размеркаванню паказчыка адзінага ўзроўню істотнасці паміж дэбітовымі і крэдытовымі абаротамі асобных рахункаў, а таксама дзеянням аўдытара пры выяўленні істотных скажэнняў паказчыкаў фінансавай справаздачнасці.

The article presents methodological approaches to assessing the qualitative and quantitative characteristic of the materiality of distortions in financial statements. The author pays considerable attention to the distribution of a single materiality level between the debit and credit turnovers of individual accounts, as well as the actions of the auditor in identifying significant distortions in financial statements.

Ключавыя словы: ацэнка ўзроўню істотнасці; скажэнне паказчыкаў фінансавай справаздачнасці; размеркаванне адзінага паказчыка ўзроўню істотнасці; колькасная характарыстыка істотнасці; базавыя паказчыкі ўзроўню істотнасці; велічыня працэнтных долей; адзіны ўзровень істотнасці; максімальна дапушчальная велічыня памылковай сумы; кола і аб'ём аўдытарскіх працэдур; сумарная доля адабраных рахункаў у агульным абароце; доля абароту канкрэтнага рахунку.

Key words: assessment of materiality level; financial reporting distortion; distribution of a single materiality level; quantitative characteristic of materiality; initial index of materiality level; value of shares; single materiality level; maximum allowable size of erroneous amount; scope of audit procedures; overall share of selected accounts in total turnover; the share of turnover of a particular account.

Уводзіны

Згодна з мэтай аўдыту фінансавай справаздачнасці аўдытар выказвае меркаванне адносна таго, што фінансавая справаздачнасць складзена ва ўсіх істотных аспектах у адпаведнасці з вызначанымі прынцыпамі. Таму аўдытару трэба ацаніць істотнасць пры вызначэнні характару, тэрміну і аб'ёму аўдытарскіх працэдур і ацэнцы наступстваў скажэнняў. Ацэнка істотнасці з'яўляецца прадметам прафесійнага меркавання аўдытара.

Ні стандарт ISA-320 "Істотнасць пры планаванні і правядзенні аўдыту" [1], ні айчынныя правілы аўдытарскай дзейнасці "Істотнасць у аўдыце" [2] не прапануюць канкрэтныя метадыкі вызначэння колькасных характарыстык упэўненасці. Вызначэнне ўзроўню істотнасці ўскладзена на аўдытара. У артыкуле Т. Рыбак і М. Лаўрэнцьевай прапанавана канцэпцыя істотнасці ў аўдыце [3]. Рэкамендацыі па вызначэнні ўзроўню істотнасці ў аўдыце распрацаваны Міністэрствам фінансаў Рэспублікі Беларусь [4]. Аднак рэгламент абгрунтавання істотнасці пры правядзенні аўдыту распрацаваны недастаткова грунтоўна, асабліва яго прыкладны аспект, на чым і асноўваецца актуальнасць дадзенага артыкулу, асабліва для кантрольна-аналітычных упраўленняў арганізацый спажывецкай кааперацыі.

Мэта артыкулу заключаецца ў развіцці агульнаметадычных падходаў стандарту ISA-320 "Істотнасць пры планаванні і правядзенні аўдыту" і айчынных правілаў аўдытарскай дзейнасці "Істотнасць у аўдыце" шляхам распрацоўкі канкрэтных метадык ацэнкі ўзроўню істотнасці скажэнняў паказчыкаў фінансавай справаздачнасці і размеркавання адзінага паказчыка ўзроўню істотнасці паміж дэбітовымі і крэдытовымі абаротамі асобных рахункаў, таксама рэкамендацый аўдытарам пры выяўленні істотных скажэнняў паказчыкаў фінансавай справаздачнасці.

Істотнасць у аўдыце мае якасныя і колькасныя характарыстыкі. Вызначаючы якасныя характарыстыкі істотнасці, аўдытарская арганізацыя павінна вызначыць, ці маюць істотны характар адзначаныя ў ходзе аўдыту неадпаведнасці парадку ажыццяўлення арганізацыяй, якая аўдзіруецца, фінансава-гаспадарчых аперацый патрабаванням заканадаўства Рэспублікі Беларусь. Прыкладамі якасных скажэнняў з'яўляюцца існаванне імавернасці таго, што карыстальнік фінансавай справаздачнасці будзе ўведзены ў зман неадэкватным фарміраваннем уліковай палітыкі або неадэкватным яе апісаннем, а таксама парушэнне нарматыўных аспектаў, якія рэгулююць дзейнасць арганізацыі. Штрафныя санкцыі, якія могуць прыменены да арганізацыі за такія парушэнні, у будучыні акажуць істотны ўплыў на яе фінансавы стан.

Пры вызначэнні колькаснай характарыстыкі істотнасці аўдытарская арганізацыя павінна ацаніць, ці перасягаюць у суме выяўленыя і чаканыя скажэнні паказчыкаў фінансавай справаздачнасці вызначаны ўзровень істотнасці. Для вызначэння ўзроўню істотнасці аўдытарскай арганізацыі неабходна выбраць паказчыкі фінансавай справаздачнасці, якія характарызуюць фінансава-гаспадарчую дзейнасць кліента і для каторых будзе вызначаны ўзровень істотнасці. Такія паказчыкі называюцца базавымі, для іх затым разлічваецца ўзровень істотнасці. Можна разлічвацца і адзіны ўзровень істотнасці ў цэлым для фінансавай справаздачнасці. Гэта велічыня залежыць ад велічыні артыкулу фінансавай справаздачнасці і памылкі, якія ацэньваюцца ў канкрэтных умовах іх пропуску або скажэння. Значэнне ўзроўню істотнасці, атрыманае на этапе планавання аўдыту, фактары, якія аказалі ўплыў на яго велічыню, а таксама карэкціроўкі гэтай велічыні ў ходзе аўдыту, аргументацыю неабходнасці карэкціровак, а таксама адпаведныя разлікі аўдытар павінен адлюстроўваць у рабочай дакументацыі.

Для разліку ўзроўню істотнасці кожная аўдытарская арганізацыя можа выкарыстоўваць свае ўласныя метадыкі і сістэму базавых паказчыкаў узроўню істотнасці інфармацыі. У спецыяльнай літаратуры выкладзена некалькі метадычных падыходаў да вызначэння ўзроўню істотнасці [5–7]. Значэнне, якое выкарыстоўваецца для знаходжання ўзроўню істотнасці, разлічваецца на аснове працэнтных долей ад базавых паказчыкаў. Працэнтныя долі ўстанаўліваюцца аўдытарскай арганізацыяй на аснове вывучэння выяўленых раней разыходжанняў пры правядзенні аўдыту арганізацыі адпаведнай галіны, або прымерна аднолькавых аб'ёмаў дзейнасці, або пры наяўнасці іншага падабенства. Для камерцыйных арганізацый можна рэкамендаваць сістэму базавых паказчыкаў узроўню істотнасці інфармацыі, прыведзеную ў табліцы 1.

Велічыня працэнтных долей для кожнага базавага паказчыка залежыць ад шматлікіх фактараў, якія абумоўліваюць магчымасць скажэння. Таму яны ўстанаўліваюцца аўдытарскай арганізацыяй у пэўным дыяпазоне, а аўдытар, прымаючы пад увагу асаблівасці дзейнасці арганізацыі-кліента, выкарыстоўвае канкрэтнае значэнне працэнтнай долі базавага паказчыка. Напрыклад, як гэта бачна з табліцы 1, пры ўстаноўленым дыяпазоне для паказчыка выручкі ад рэалізацыі тавараў, работ, паслуг ад 0,1 да 0,4%, выбранае значэнне складае 0,3%, а сума, якая будзе выкарыстана для вызначэння ўзроўню істотнасці, складзе

$$8\,781 \cdot 0,3 : 100 = 26,3 \text{ тыс. руб.}$$

Табліца 1 – Магчымыя базавыя паказчыкі ўзроўню істотнасці інфармацыі фінансавай справаздачнасці, рэкамендуемыя для камерцыйных арганізацый

Найменне базавага паказчыка	Значэнне базавага паказчыка, тыс. руб.	Доля ад базавага паказчыка		Значэнне, якое прымяняецца для вызначэння ўзроўню істотнасці (сл. 2 · сл. 4 : 100), тыс. руб.
		Дыяпазон значэнняў, %	Выбранае значэнне, %	
1	2	3	4	5
1. Выручка ад рэалізацыі тавараў, работ, паслуг	8 781	0,1–0,4	0,3	26,3
2. Сабекошт рэалізаваных тавараў, прадукцыі, работ, паслуг	4 211	0,4–0,77	0,5	21,1
3. Прыбытак (страты) ад інвестыцыйнай і фінансавай дзейнасці	859	0,7–1,0	0,9	7,7
4. Доўгатэрміновыя актывы	13 205	0,2–0,5	0,3	39,6
5. Кароткатэрміновыя актывы	1 842	0,3–0,8	0,7	12,9
6. Уласны капітал	9 683	0,2–0,4	0,3	29,0
7. Доўгатэрміновыя абавязацельствы	3 814	0,4–0,7	0,4	15,3
8. Кароткатэрміновыя абавязацельствы	1 553	0,7–1,0	0,7	10,9
9. Валюта балансу	15 047	0,2–0,5	0,2	30,1
10. База для разліку ўзроўню істотнасці	x	x	x	192,9

Выбар узроўню працэнта залежыць ад узроўню рызыкі і маштабаў дзейнасці арганізацыі. Пры павелічэнні рызыкі выбіраецца больш нізкі працэнт, а пры паніжэнні – больш высокі. Рост аб’ёмаў дзейнасці арганізацыі можа абумовіць выбар больш нізкага значэння долі базавага паказчыка. Для вызначэння адзінага ўзроўню істотнасці разлічваецца базавая велічыня як сума значэнняў працэнтных долей кожнага базавага паказчыка.

У нашым прыкладзе гэта велічыня складае 192,9 тыс. руб. Сярэдняя велічыня значэнняў працэнтных долей, якая ў нашым прыкладзе складае

$$192,9 : 9 = 21,4 \text{ тыс. руб.},$$

пакажа адзіны ўзровень істотнасці для ўсёй фінансавай справаздачнасці. Гэта максімальна дапушчальны памер скажэння паказчыкаў фінансавай справаздачнасці ў цэлым. Калі сумарнае значэнне скажэнняў паказчыка валюты балансу перавышае 21,4 тыс. руб., у аўдытара ёсць падстава лічыць фінансавую справаздачнасць недакладнай.

Як завышэнне, так і заніжэнне адзінага ўзроўню істотнасці можна абумовіць няправільныя вывады аўдытара і неабгрунтаванае аўдытарскае заключэнне. Таму аўдытар павінен уважліва прааналізаваць лічбавыя значэнні працэнтных долей базавых паказчыкаў, якія значна адрозніваюцца ад сярэдняй велічыні. Пры гэтым не заўсёды вялікае лічбавае значэнне таго або іншага артыкулу фінансавай справаздачнасці ўказвае на яе істотнасць. Таму пры адборы базавых паказчыкаў аўдытар можа выключыць тыя, дзе наяўнасць памылкі малаімаверная, або велічыня кансалідуе іншыя паказчыкі, ужо ўключаныя ў сукупнасць базавых паказчыкаў.

Няхай у нашым прыкладзе аўдытар прыйшоў да высновы, што малаімаверным з’яўляецца скажэнне паказчыка доўгатэрміновых актываў, а паказчык валюты балансу кансалідуе іншыя паказчыкі актываў, абавязацельстваў і капіталу, уключаныя ў сукупнасць базавых паказчыкаў. Калі аўдытар выключае значэнні долей, разлічаныя ад гэтых базавых паказчыкаў, то адзіны ўзровень істотнасці складзе не 21,4 тыс. руб., а толькі

$$(192,9 - 39,6 - 30,1) : (9 - 2) = 17,6 \text{ тыс. руб.}$$

Гэта максімальна дапушчальная велічыня памылковай сумы, якая можа мець месца ў апублікаванай фінансавай справаздачнасці і разглядаецца як неістотная, і таму не ўводзіць карыстальніка ў зман. Магчымы і іншыя метадычныя падыходы да вызначэння адзінага паказчыка ўзроўню істотнасці. Паколькі метады, якія выкарыстоўваюцца пры разліку ўзроўню істотнасці, з’яўляюцца камерцыйнай тайнай аўдытарскай арганізацыі, раскрыццю падлягаюць толькі асноўныя аспекты гэтых метадык. Дэталізаваная інфармацыя пра такія метадыкі па знешнім запыце не даецца. Дакумент, які рэгламентуе вызначэнне ўзроўню істотнасці, можа быць зменены толькі ў тым выпадку, калі для гэтага ўзнікнуць дастаткова важныя прычыны.

Узровень істотнасці трэба выкарыстоўваць не як адзіны паказчык, а як набор розных значэнняў узроўняў істотнасці, вызначаных для значных артыкулаў балансу. Скажэнні ў артыкулах фінансавай справаздачнасці могуць мець рознаакіраваны характар, г. зн. яны могуць мець як завышэнні, так і заніжэнні. Згодна з міжнароднай практыкай аўдыту большую ўвагу трэба ўдзяляць праверцы артыкулаў актываў і ўласнага капіталу на прадмет іх завышэння, а артыкулаў абавязацельстваў на прадмет заніжэння. З мэтай мінімізацыі падатку на маёмасць суб’екты гаспадарання могуць заніжаць артыкулы актываў у балансе.

Для гэтага неабходна прааналізаваць структуру балансу, выдзеліць значныя артыкулы і вызначыць максімальна дапушчальную памылку ў дэбетовых і крэдытавых абаротах па рахунку, сальда якога ўдзельнічае ў фарміраванні артыкулу балансу, які правяраецца. Інфармацыю аб велічыне дэбетовых і крэдытавых абаротаў трэба ўзяць з абаротна-сальдавага балансу, а затым неабходна вызначыць долю дэбетовага і крэдытавага абаротаў кожнага атабранага рахунку ў агульным абароце і сумарную долю дэбетовых і крэдытавых абаротаў у агульным абароце.

Дапусцім, аўдытар прызнае істотнымі артыкулы балансу, доля якіх у яго валюце перавышае 2,5%. Артыкулы, якія маюць значную ўдзельную вагу, прыведзены ў табліцы 2. Зыходзячы з меркавання, што ўсе сумарныя памылкі прыходзяцца на дэбетовыя і крэдытавыя абароты па выбраных для аўдыту рахунках, вызначаецца ўзровень істотнасці для дэбетовых і крэдытавых абаротаў адабраных рахункаў. Няхай у нашым прыкладзе паказчык агульнага гадовага абароту па ўсіх рахунках, атрыманы з абаротна-сальдавага балансу за 12 месяцаў падлегла аўдыту года, склаў 86 118 тыс. руб. Затым неабходна вызначыць удзельную вагу абаротаў па дэбце і крэдыце кожнага

выбранага рахунку у агульным гадавым абароце па ўсіх рахунках (табліца 3). У прыведзеным прыкладзе ўдзельная вага абароту па дэбце рахунку 01 “Асноўныя сродкі” складзе

$$1\,063 : 86\,118 \cdot 100 = 1,2\%,$$

па крэдыце –

$$380 : 86\,118 \cdot 100 = 0,4\%.$$

Табліца 2 – Істотныя артыкулы справаздачы аб фінансавым стане

Найменне артыкулаў актываў	Сума, тыс. руб.	Удзельная вага, %	Найменне артыкулаў актываў	Сума, тыс. руб.	Удзельная вага, %
1.1. Асноўныя сродкі	8 799	58,4	2.1. Статутны капітал	6 590	43,8
1.2. Доўгатэрміновыя фінансавыя ўкладанні	2 315	15,4	2.2. Неразмеркаваны прыбытак	637	4,2
1.3. Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы	534	3,6	2.3. Прызнаная ў капітале пераацэнка маёмасці	480	3,2
1.4. Матэрыялы	409	2,7	2.4. Чысты прыбытак справаздачнага года	1 635	10,9
1.5. Гатовая прадукцыя і тавары	527	3,5	2.5. Доўгатэрміновыя крэдыты і пазыкі	3 740	24,9
1.6. Кароткатэрміновая дэбіторская завінавачанасць	624	4,1	2.6. Кароткатэрміновая крэдыторская запазычанасць	906	6,0
1.7. Грашовыя сродкі	1 317	8,8	2.7. Падрахунак значных артыкулаў капіталу і абавязацельстваў	13 988	93,0
1.8. Падрахунак значных артыкулаў актываў	14 525	96,5			
1.9. Валюта балансу	15 047	100,0	2.8. Валюта балансу	15 047	100,0

Для размеркавання абсалютнага значэння ўзроўню істотнасці паміж дэбетовымі і крэдытавымі абаротамі адабраных рахункаў неабходна агульную абсалютную велічыню ўзроўню істотнасці раздзяліць на сумарную долю адабраных рахункаў у агульным абароце і памножыць на долю абароту канкрэтнага рахунку. М'яжа істотнасці для дэбетовага абароту па рахунку 01 “Асноўныя сродкі” складзе

$$17,6 : 96,5 \cdot 1,2 = 0,2 \text{ тыс. руб.},$$

а для крэдытавага абароту –

$$17,6 : 93,0 \cdot 0,4 = 0,1 \text{ тыс. руб.}$$

Для рахункаў, якія маюць вялікія абароты, узровень істотнасці характарызуецца значнымі сумамі. У нашым прыкладзе для дэбетовага абароту па рахунку 43 “Гатовая прадукцыя” ён склаў 3,1 тыс. руб., а для крэдытавага – 3,2 тыс. руб. У такім выпадку значэнне мяжы істотнасці, вызначанае для рахунку ў цэлым, неабходна падраздзіць па субрахунках або групах аналітычных рахункаў.

Па такой жа методыцы разлічваецца мяжа істотнасці па рахунках капіталу, абавязацельстваў, даходаў і расходаў. Усе разлікі прыведзены ў табліцы 3. Значэнне ўзроўню істотнасці павінна быць вызначана для кожнай аўдытарскай праверкі пасля завяршэння яе планавання. Атрыманае значэнне ўзроўню істотнасці абавязкова фіксуецца ў агульным плане аўдыту. Аўдытары маюць права карэктываць значэнне ўзроўню істотнасці ў выпадку выяўлення акалічнасцей, якія стануць яму вядомымі па ходу праверкі. Любыя карэктывы гэтага паказчыка павінны адлюстроўвацца ў рабочай дакументацыі аўдытара.

Аднак узровень істотнасці паказчыкаў фінансавай справаздачнасці камерцыйных арганізацый не трэба разглядаць як строгую велічыню, з якой параўноўваюцца выяўленыя памылкі. Параўнанні трэба ажыццяўляць па парадку велічынь. Калі адшуканыя і меркаваныя памылкі ў 2–3 ці больш разоў менш вызначанага ўзроўню істотнасці, то, пры адсутнасці сур'ёзных парушэнняў заканадаўства, аўдытар можа выдаць кліенту станоўчае заключэнне. Калі сукупнасць невыпраўленых скажэнняў набліжаецца да ўзроўню істотнасці, аўдытар павінен вызначыць, наколькі вялікая імавернасць таго, што велічыня невыяўленых скажэнняў разам з агульнай сумай невыпраўленых памылак і скажэнняў перавысіць узровень істотнасці. Для гэтага праводзяцца дадатковыя працэдуры або прапануецца кіраўніцтву кліента ўнесці адпаведныя напрамкі ў фінансавую справаздачнасць.

Табліца 3 – Разлік узроўню істотнасці па рахунках падлеглай унутранаму аўдыту арганізацыі

Найменне рахункаў	Абарот па дэбеце		Узровень (мяжа) істотнасці, тыс. руб.	Абарот па крэдыце		Узровень (мяжа) істотнасці, тыс. руб.
	сума, тыс. руб.	удзельная вага		сума, тыс. руб.	удзельная вага	
01 "Асноўныя сродкі"	1 063	1,2	0,2	380	0,4	0,1
06 "Доўгатэрміновыя фінансавыя ўкладанні"	2 428	2,8	0,5	236	0,3	0,1
08 "Укладанні ў доўгатэрміновыя актывы"	382	0,4	0,1	1 169	1,4	0,3
10 "Матэрыялы"	13 123	15,2	2,8	13 100	15,2	2,9
20 "Асноўная вытворчасць"	14 218	16,5	3,0	14 056	16,3	3,1
26 "Агульнагаспадарчыя выдаткі"	1 574	1,8	0,3	1 574	1,8	0,3
43 "Гатовае прадукцыя"	14 677	17,0	3,1	14 523	16,9	3,2
62 "Разлікі з пакупнікамі і заказчыкамі"	13 011	15,1	2,8	13 405	15,6	3,0
68 "Разлікі па падатках і зборах"	5 017	5,8	1,1	5096	5,9	1,1
70 "Разлікі з персаналам па аплаце працы"	1 329	1,5	0,3	1401	1,6	0,3
90 "Даходы і расходы па бягучай дзейнасці"	14 327	16,6	3,0	14327	16,6	3,1
Астатнія рахункі арганізацыі	4 969	6,1	1,6	6 951	8,0	0,1
Сумарны абарот па ўсіх рахунках рабочага плану	86 118	100	17,6	86 118	100	17,6

Калі аўдытар прызнае выяўленыя скажэнні істотнымі, яму неабходна панізіць рызыку, для чаго трэба высветліць рэальную прычыну скажэнняў. Вырашаецца гэта задача шляхам пашырэння кола і аб'ёму аўдытарскіх працэдур. Аўдытару неабходна звярнуць увагу на параўнальна невялікія па суме скажэнні. Такія скажэнні пры іх накапленні могуць аказаць істотны ўплыў на фінансавую справаздачнасць. У стандарце ISA-320 "Істотнасць пры планаванні і прывядзенні аўдыту" адзначана таксама залежнасць узроўню істотнасці ад заканандаўчых ды нарматыўных патрабаванняў, а таксама ад характарыстык, уласцівых сальда асобных рахункаў і сувязяў паміж імі. У выніку могуць быць атрыманы розныя ўзроўні істотнасці ў залежнасці ад канкрэтнага аспекта фінансавай справаздачнасці.

Панізіць ўзровень рызыкі аўдытар можа, прапанаваўшы кліенту ўнесці адпаведныя папраўкі ў фінансавую справаздачнасць. Пры адмове кіраўніцтва кліента ад унясення змяненняў у справаздачнасць аўдытар разглядае пытанне аб адпаведнай мадыфікацыі аўдытарскага заключэння ў адпаведнасці са стандартам ISA-705 "Віды мадыфікаванага аўдытарскага заключэння". Аўдытар таксама павінен паведаміць аб істотных скажэннях прадстаўнікам вышэйшага органа кіравання ў адпаведнасці з прадпісаннямі стандарту ISA-260 "Інфармацыйнае ўзаемадзеянне з прадстаўнікамі ўласніка".

Заклучэнне

Адэкватная ацэнка ўзроўню істотнасці скажэнняў паказчыкаў фінансавай справаздачнасці з'яўляецца важнейшай перадумовай якасці аўдыту. Паколькі гэты аспект практычнай дзейнасці аўдытара адносіцца да яго прафесійнай кампетэнцыі, аўдытар павінен валодаць патрэбнымі прафесійнымі ведамі. Існуе некалькі метадык ацэнкі ўзроўню істотнасці скажэнняў паказчыкаў фінансавай справаздачнасці. Для прапанаваў у артыкуле метадыкі на аснове дыяпазону значэнняў долей ад базавых паказчыкаў характэрна ўвязка з паказчыкамі фінансавай справаздачнасці і адносна прастата вылічэнняў, што сведчыць аб магчымасці яе практычнага выкарыстання.

Спіс скарыстанай літаратуры

1. **МСА 320** «Существенность в планировании и проведении аудита» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.audit-it.ru/terms/audit/msa320.html>. – Дата доступа : 31.03.2021.
2. **Национальные** правила аудиторской деятельности «Существенность в аудите» : утв. постановлением Министерства финансов Республики Беларусь 6 марта 2001 г. № 24 / М-во финансов Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.minfin.gov.by. – Дата доступа : 29.03.2021.

3. **Рыбак, Т.** Концепция существенности в аудите / Т. Рыбак, М. Лаврентьева // Главная книга. – 2012. – № 20. – С. 37–44.
4. **Рекомендации** по определению уровня существенности в аудите: решение Министерства финансов Республики Беларусь от 14 мая 2004 г. № 3 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pravo.levonevsky.org378/basic/text9497.htm>. – Дата доступа : 31.03.2021.
5. **Ситнов, А. А.** Международные стандарты аудита : учеб. / А. А. Ситнов. – М. : ЮНИТИ-Дана : Закон и право, 2017. – 239 с. (Magister)
6. **Лемеш, В. Н.** Международные стандарты аудита : учеб. пособие для вузов / В. Н. Лемеш. – Минск : Выш. шк., 2014. – 191 с.
7. **Бровкина, Н. Д.** Существенность в аудите / Н. Д. Бровкина [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.audit-it.ru/articles/audit/a104/40726.html>. – Дата доступа : 31.03.2021.

Получено 12.04.2021.